

Giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

Ngày nhận bài: 10/11/2025 | Ngày phản biện: 11/11/2025 | Ngày xuất bản: 17/11/2025

Tác giả: Vương Hoàng Long (Học viện Báo chí và Tuyên truyền)

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ, giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho sinh viên trở thành một nhiệm vụ vừa cấp thiết, vừa mang tính chiến lược của các trường đại học ở Hà Nội. Từ thực tiễn đó, bài viết tập trung làm rõ: (1) Những đặc điểm của sinh viên các trường đại học ở Hà Nội hiện nay; (2) Nội dung giáo dục đạo đức truyền thống cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay; (3) Phương thức giáo dục đạo đức truyền thống cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục giá trị đạo đức truyền thống là một bộ phận cốt lõi trong quá trình hình thành nhân cách, trau dồi bản lĩnh và định hướng giá trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay. Hà Nội – trung tâm chính trị, văn hóa, giáo dục của cả nước và cũng là nơi tập trung đông đảo sinh viên, do đó việc nghiên cứu giáo dục giá trị đạo đức truyền thống tại đây có ý nghĩa đại diện cho xu hướng chung của cả nước. Thực tiễn cho thấy, dù sinh viên Hà Nội có tri thức, năng động và tư duy sáng tạo, song họ cũng chịu ảnh hưởng mạnh mẽ của cả hai mặt tích cực và tiêu cực trong không gian số. Điều đó đặt ra yêu cầu cấp thiết phải đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục đạo đức truyền thống theo hướng số hóa, gắn với trải nghiệm thực tiễn, qua đó, phát huy vai trò của công nghệ trong việc lan tỏa giá trị văn hóa, đạo đức của dân tộc.

2. Đặc điểm của sinh viên các trường đại học ở Hà Nội hiện nay

Thủ đô Hà Nội – Thủ đô chính trị, hành chính, kinh tế, văn hóa, khoa học của cả nước – hiện được xác định là “trung tâm giáo dục đại học – cao đẳng lớn nhất Việt Nam”. Hà

Nội không chỉ là nơi đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đội ngũ chuyên gia, trí thức cho đất nước mà còn là môi trường thực nghiệm các mô hình giáo dục tiên tiến, các chương trình chuyển đổi số trong giáo dục. Do vậy, sinh viên Hà Nội cũng có những điều kiện thuận lợi nhất trong tiếp cận tri thức hiện đại, rèn luyện kỹ năng số, và tham gia môi trường học tập theo xu hướng số hoá.

Theo số liệu của Bộ Giáo dục và Đào tạo (2024), trên địa bàn thành phố Hà Nội có 97 trường đại học, học viện và 33 trường cao đẳng, chiếm gần 1/3 tổng số cơ sở giáo dục đại học - cao đẳng của cả nước, với khoảng 700.000 sinh viên, tương đương 40% tổng số sinh viên Việt Nam⁽¹⁾. Sinh viên trên địa bàn thành phố Hà Nội là lực lượng xã hội trẻ, năng động, có trình độ học vấn cao và là nhóm chịu ảnh hưởng mạnh mẽ quá trình đô thị hóa và cách mạng khoa học công nghệ. Họ mang những đặc điểm tiêu biểu phản ánh sự chuyển biến của thế hệ thanh niên trong thời kỳ chuyển đổi số và hội nhập quốc tế:

Thứ nhất, họ có trình độ học vấn cao, tư duy khoa học và khả năng tiếp cận công nghệ hiện đại, nhanh nhạy trong tiếp thu tri thức mới và ứng dụng vào học tập, nghiên cứu, khởi nghiệp.

Thứ hai, sinh viên là thế hệ có tư duy độc lập, năng động, sáng tạo, sẵn sàng thích ứng với thay đổi, dám thử nghiệm và chủ động tạo ra giá trị mới trong môi trường học tập mở.

Thứ ba, họ có tinh thần cộng đồng cao, tích cực tham gia hoạt động thiện nguyện, bảo vệ môi trường, tuyên truyền xã hội; song đồng thời một bộ phận trong số họ cũng chịu nhiều áp lực tâm lý, cạnh tranh và khủng hoảng giá trị trong xã hội hiện đại.

Thứ tư, sinh viên Hà Nội có lối sống đô thị đặc trưng, vừa năng động, cởi mở, vừa chịu ảnh hưởng sâu sắc của truyền thống số. Các nền tảng mạng xã hội trở thành không gian học tập, kết nối và thể hiện bản sắc cá nhân của họ.

Cuối cùng, họ mang hệ giá trị đạo đức đa tầng, thể hiện sự giao thoa giữa truyền thống và hiện đại, giữa bản sắc dân tộc và xu hướng toàn cầu. Điều này tạo nên một thế hệ sinh viên vừa thấm nhuần giá trị văn hóa Việt Nam, vừa hội nhập với thế giới trong thời đại 4.0.

Việc nhận diện các đặc điểm của sinh viên trên địa bàn thành phố Hà Nội có ý nghĩa quan trọng đối với công tác giáo dục giá trị đạo đức truyền thống trong các cơ sở giáo dục đại học ở Hà Nội. Chỉ khi hiểu rõ sinh viên - với tâm lý, nhu cầu, và đặc điểm hành vi của họ - thì việc giáo dục đạo đức mới có thể đi vào chiều sâu, bền vững và mang tính thuyết phục, góp phần hình thành thế hệ công dân số Việt Nam có tri thức, có đạo đức, có bản lĩnh và có văn hóa.

3. Nội dung giáo dục đạo đức truyền thống cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

Một là, giáo dục chủ nghĩa yêu nước và tinh thần tự lực, tự cường

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển đổi số, các trường đại học ở Hà Nội đã triển khai mạnh mẽ, sáng tạo các hoạt động giáo dục lòng yêu nước và tinh thần tự lực, tự cường cho sinh viên - phù hợp với đặc điểm thế hệ trẻ thời đại công nghệ. Hiện nay, không gian mạng trở thành mặt trận mới để sinh viên thể hiện tinh thần yêu nước thông qua truyền thông, sáng tạo nội dung và lan tỏa giá trị tích cực. Điển hình như: Tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền, sinh viên được khuyến khích và cho cơ chế sáng tạo các sản phẩm truyền thông số (infographic, clip, podcast, talkshow) về vấn đề bảo vệ chủ quyền biển đảo, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, tiêu biểu như kênh Youtube “Mạch Nguồn” đã truyền cảm hứng yêu nước và củng cố niềm tự hào dân tộc cho thế hệ trẻ⁽²⁾. Hay tại trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, chương trình “Tái hiện ký ức Ngày Độc lập” (2025) giúp sinh viên trải nghiệm “học sử bằng cảm xúc” thông qua các hình thức nhập vai, hoá thân thành các nhân vật lịch sử để khơi dậy lòng yêu nước sâu sắc và niềm tự hào văn hóa Việt⁽³⁾. Ở trường Đại học Ngoại thương, phong trào “Tuổi trẻ Ngoại thương hướng về biên cương” là chương trình thiện nguyện thể hiện tinh thần trách nhiệm và khát vọng cống hiến xây dựng và bảo vệ tổ quốc của thế hệ sinh viên hiện nay⁽⁴⁾.

Việc giáo dục tinh thần tự lực, tự cường cũng đã được lồng ghép vào hoạt động giảng dạy, trải nghiệm và định hướng nghề nghiệp cho sinh viên. Thông qua các môn học kỹ năng mềm, các học phần về tư duy sáng tạo, khởi nghiệp và trách nhiệm xã hội, sinh viên được khuyến khích hình thành thái độ chủ động, dám nghĩ dám làm, biết tự tìm tòi giải pháp cho những vấn đề của bản thân và cộng đồng. Nhiều trường đại học trên địa

bàn đã triển khai các dự án, mô hình học tập gắn với thực tiễn bằng việc phát triển các câu lạc bộ học thuật nghiên cứu khoa học, khởi nghiệp, điển hình như Đại học Bách khoa Hà Nội với 34 câu lạc bộ về học thuật, nghiên cứu khoa học và 28 tổ đội nhóm nghiên cứu, sáng tạo, khởi nghiệp, tình nguyện⁽⁵⁾...

Những hoạt động này cho thấy, giáo dục chủ nghĩa yêu nước và tinh thần tự cường ở các trường đại học Hà Nội đã được tổ chức theo hướng năng động hơn, thực tiễn và số hóa, giúp sinh viên thế hệ Z chuyển hóa nhận thức thành hành động để trở thành lực lượng tiên phong trong việc đổi mới, thực tiễn hoá lòng yêu nước trong thời đại công nghệ số.

Hai là, giáo dục lòng nhân ái

Trong bối cảnh chuyển đổi số, lòng nhân ái không chỉ được tuyên truyền mà đã trở thành chuẩn mực văn hóa ứng xử của sinh viên, được nuôi dưỡng và cụ thể hóa thành hành vi hướng thiện và trách nhiệm với cộng đồng, lan toả rộng rãi trên không gian mạng như: Tại trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, chương trình hiến máu “Nắng hồng nhân văn” đã huy động được hơn 430 đơn vị máu (2025), kết hợp với truyền thông trực tuyến thu hút hơn 150.000 lượt tương tác hay chiến dịch “Chủ nhật Đỏ” lan tỏa tinh thần sẻ chia bằng livestream và video chia sẻ rộng rãi với cộng đồng mạng⁽⁶⁾. Tại Đại học Ngoại thương, phong trào “Xuân tình nguyện” và dự án “Tiếp bước đến trường - Xây đắp quê hương” phối hợp cùng các tổ chức, doanh nghiệp và địa phương để gây quỹ hỗ trợ người yếu thế, đồng thời sử dụng phương tiện truyền thông để livestream, thiết kế đồ họa trực quan, và hashtag #FTU4Community để kêu gọi ủng hộ, gắn kết nhà trường - doanh nghiệp - địa phương⁽⁷⁾.

Các hoạt động thiện nguyện được thể chế hóa thành chương trình định kỳ, có kế hoạch truyền thông và cơ chế đánh giá rõ ràng, lan tỏa giá trị trên nền tảng số, qua đó chứng minh rằng nhân ái là thước đo văn hóa của thế hệ trẻ Việt Nam trong kỷ nguyên số, góp phần hình thành hình mẫu công dân hiện đại, nhân văn và sống có trách nhiệm.

Ba là, giáo dục tinh thần đoàn kết

Tinh thần đoàn kết là một giá trị cốt lõi của văn hóa và đạo đức Việt Nam, tạo nên sức mạnh qua hàng ngàn năm dựng nước và giữ nước. Trong bối cảnh chuyển đổi số, tinh thần đoàn kết được mở rộng từ không gian vật lý sang không gian số, tập dựa trên nguyên tắc cộng đồng, hợp tác và tương trợ, thông qua các hoạt động tập thể như sinh hoạt công dân đầu khóa, hội trại, cuộc thi học thuật, giao lưu văn nghệ - thể thao, diễn đàn thanh niên và các câu lạc bộ chuyên ngành. Các nhóm học trực tuyến, diễn đàn học thuật, mạng xã hội và ứng dụng chia sẻ tài liệu (Google Classroom, MS Teams, Zalo, Notion...) đã trở thành công cụ duy trì kết nối và hỗ trợ lẫn nhau. Theo Báo cáo của Thành đoàn Hà Nội (2024), gần 70% sinh viên tham gia ít nhất một nhóm học tập trực tuyến hoặc dự án số chung; hơn 45% từng tham gia chiến dịch truyền thông cộng đồng do sinh viên khởi xướng - thể hiện rõ xu hướng "đoàn kết số hóa" trong đời sống học đường. Các phong trào như "Tiếp sức mùa thi", "Xe ôm 0 đồng", "Tiết kiệm - Góp sức", "Vì miền Trung ruột thịt", "Xây dựng nông thôn mới" thể hiện tinh thần sẻ chia, tương trợ và trách nhiệm cộng đồng. Trong đại dịch Covid -19, hơn 350 giảng viên, sinh viên Trường Đại học Y Hà Nội tình nguyện lên đường chi viện tuyến đầu⁽⁸⁾. Đoàn kết vì thế được chuyển hóa từ giá trị truyền thống thành phương thức hành động linh hoạt, gắn với học tập, sáng tạo và cống hiến. Các mô hình liên kết liên trường, liên ngành như "Mạng lưới câu lạc bộ sinh viên nghiên cứu khoa học" hình thành, góp phần chuyển hóa tinh thần đoàn kết thành năng lực hợp tác học thuật⁽⁹⁾. Theo đó, tinh thần đoàn kết của sinh viên Hà Nội ngày nay được thể hiện qua kết nối tri thức, cộng hưởng hành động và lan tỏa giá trị nhân văn trên không gian số, vừa mang đậm bản sắc dân tộc.

Bốn là, giáo dục tinh thần hiếu học, cần cù và sáng tạo

Các trường đại học ở Hà Nội đã kế thừa và phát triển tinh thần hiếu học, cần cù sáng tạo của người dân Việt Nam theo hướng hiện đại, khuyến khích sinh viên học tập chủ động, sáng tạo và gắn tri thức với thực tiễn xã hội. Tại Đại học Bách khoa Hà Nội, phong trào nghiên cứu khoa học sinh viên trở thành nét văn hóa đặc trưng. Hội nghị Sinh viên nghiên cứu khoa học năm 2025 quy tụ hơn 1.300 sinh viên với 440 đề tài, nhiều công trình đạt giải cấp Viện và Bộ, thể hiện tinh thần kỷ luật, cần cù và sáng tạo khoa học của sinh viên kỹ thuật⁽¹⁰⁾. Ở Đại học Ngoại thương, tinh thần sáng tạo được thể hiện rõ qua các cuộc thi khởi nghiệp xã hội như Social Business Creation (SBC) phối hợp với HEC Montréal (Canada), nơi sinh viên Hà Nội giành 5/10 giải Nhất toàn

quốc năm 2024 - minh chứng cho tư duy đổi mới gắn với giá trị nhân văn⁽¹¹⁾.

Trong thời đại số, tinh thần hiếu học và cần cù của sinh viên được nuôi dưỡng qua hệ sinh thái học tập mở. Sinh viên chủ động học tập trên các nền tảng trực tuyến (MOOC, Coursera, edX, VN - MOOC), sử dụng công cụ số như Notion, Quizlet, ChatGPT, Google Scholar để nghiên cứu và chia sẻ tri thức. Việc tự học, tự nghiên cứu và học suốt đời đã trở thành xu hướng phổ biến, thể hiện năng lực thích ứng của thế hệ sinh viên số. Hiện nay phần lớn các trường đại học trên địa bàn Thủ đô đều đầu tư mạnh cho hạ tầng thư viện số, hệ thống học tập trực tuyến, đồng thời lồng ghép kỹ năng sáng tạo, tư duy phản biện và năng lực học tập số vào chương trình đào tạo. Cùng với đó, mạng lưới các trung tâm, viện, phòng nghiên cứu trong trường; các doanh nghiệp, tổ chức xã hội và đối tác quốc tế cũng phối hợp cùng Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên tổ chức nhiều cuộc thi học thuật, diễn đàn sáng tạo trẻ và phong trào nghiên cứu khoa học nhằm thúc đẩy tinh thần "học để tạo giá trị" thay vì "học để lấy bằng". Nhờ đó, tinh thần hiếu học, cần cù, sáng tạo đã trở thành động lực nội tại của sinh viên Hà Nội. Họ không chỉ là người tiếp nhận tri thức mà còn là chủ thể kiến tạo và lan tỏa giá trị học tập, biến sáng tạo thành hành động, tri thức thành đóng góp cho cộng đồng, xã hội.

Năm là, giáo dục lòng biết ơn

Lòng biết ơn là một giá trị đạo đức truyền thống tiêu biểu của dân tộc Việt Nam, bắt nguồn từ đạo lý "uống nước nhớ nguồn", "ăn quả nhớ kẻ trồng cây". Bên cạnh các hình thức truyền thống, sinh viên thế hệ số thể hiện lòng biết ơn bằng hành động cụ thể: chia sẻ, hướng dẫn cha mẹ sử dụng công nghệ, làm việc, mua sắm trực tuyến, quản lý hồ sơ y tế, hay kết nối mạng xã hội. Biết ơn vì thế không chỉ là lời nói mà trở thành năng lực sẻ chia bằng tri thức và công nghệ. Ở Học viện Báo chí và Tuyên truyền, chương trình "Phút cuối" là nơi sinh viên gửi lời tri ân đến các thầy cô, trường học và lan tỏa thông điệp kế thừa, biết ơn đến khóa sau⁽¹²⁾. Đại học Sư phạm Hà Nội sáng tạo các hình thức sân khấu hóa, video clip, triển lãm ảnh tri ân thầy cô, kết hợp truyền thống và hiện đại, giữ vững bản sắc "tôn sư trọng đạo". Những hoạt động này khẳng định lòng biết ơn vẫn là sợi dây kết nối bền chặt giữa người dạy và người học trong môi trường đại học hiện đại⁽¹³⁾.

Giáo dục lòng biết ơn còn được mở rộng đến tri ân Đảng, Nhà nước và các thế hệ cha anh. Các chương trình “hành trình về nguồn”, “dâng hương tưởng niệm”, “báo công tại di tích lịch sử” được tổ chức thường niên, giúp sinh viên hiểu sâu sắc hơn về truyền thống dân tộc và trách nhiệm công dân⁽¹⁴⁾. Trong sự kiện A80 - Kỷ niệm 80 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2/9 (2025), hàng nghìn sinh viên các trường đại học Thủ đô tham gia biểu diễn, sáng tạo sản phẩm truyền thông số mang thông điệp “Biết ơn Đảng quang vinh - Rạng rỡ Việt Nam”.

Có thể thấy, giáo dục lòng biết ơn tại các trường đại học Hà Nội đã mở rộng cả về nội dung, phương thức và không gian thể hiện. Qua đó, sinh viên không chỉ học cách trân trọng và ghi nhớ công lao của người khác, mà còn biến lòng biết ơn thành hành động cụ thể - cống hiến tri thức, lan tỏa giá trị nhân văn và nuôi dưỡng trách nhiệm xã hội của công dân trẻ trong thời đại 4.0.

4. Phương thức giáo dục đạo đức truyền thống cho sinh viên các trường Đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

Một là, ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy và học tập giá trị đạo đức truyền thống

Các học phần lý luận chính trị vốn mang nội dung khô cứng nay đã được đổi mới bằng phương thức giảng dạy sinh động, hấp dẫn và trực quan hơn trên các nền tảng số như Zoom, Microsoft Teams, Google Classroom, Moodle và hệ thống LMS nội bộ của từng trường. Các giảng viên không chỉ mang cả lớp học lên không gian mạng mà còn chuyển hóa phương pháp giảng dạy một chiều sang mô hình tương tác đa chiều với hệ thống slide đa phương tiện tích hợp âm thanh, hình ảnh bằng video, film ngắn, tình huống quiz online, minigame, diễn đàn thảo luận nhóm để thu hút sự chú ý, phát huy sự chủ động và sáng tạo của người học. Việc giảng viên sản xuất podcast, vlog học thuật, video bài giảng đăng tải trên kênh YouTube, Spotify hoặc website khoa, đã tạo nên một “thư viện di động” phục vụ sinh viên học tập mọi lúc, mọi nơi. Những cách tiếp cận này đã giúp sinh viên thế hệ Z - vốn ngại tiếp thu lý luận, lười học lịch sử cảm thấy gần gũi, hứng thú và chủ động hơn trong việc tiếp nhận các giá trị đạo đức, văn hoá truyền thống của dân tộc.

Bên cạnh đó, một số trường đã triển khai hệ sinh thái học tập hiện đại như tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền, hệ thống E-learning được tích hợp với kho học liệu số của Thư viện Học viện, giúp sinh viên tra cứu tài liệu về tư tưởng Hồ Chí Minh, truyền thống dân tộc và đạo đức nghề nghiệp một cách dễ dàng và tiện lợi. Trong khi đó, từ sau dịch Covid 19, các trường khuyến khích giảng viên áp dụng mô hình “blended learning” (học kết hợp trực tuyến và trực tiếp), giúp sinh viên vừa tiếp cận tri thức nền tảng, vừa được trải nghiệm thực tế thông qua dự án nhóm và các diễn đàn học thuật trực tuyến.

Có thể nói, ứng dụng công nghệ số trong giáo dục giá trị đạo đức truyền thống không chỉ giúp duy trì hiệu quả giảng dạy trong giai đoạn khó khăn như thời dịch Covid -19, mà còn mở ra hướng đi mới cho giáo dục đạo đức trong thời đại 4.0 - hiện đại hơn về phương pháp, sâu sắc hơn về nội dung, và bền vững hơn trong ảnh hưởng, giá trị.

Hai là, sử dụng truyền thông số và mạng xã hội

Trong bối cảnh chuyển đổi số, với đặc trưng nhanh chóng, mở rộng và sự lan tỏa mạnh, mạng xã hội đang đóng vai trò như một “lớp học đạo đức kiểu mới”, nơi sinh viên không chỉ là người tiếp nhận mà còn là người sáng tạo, lan tỏa và thực hành các giá trị nhân văn trong đời sống hiện đại.

Các trường đại học, tổ chức đoàn thể và câu lạc bộ sinh viên ở Hà Nội đã hình thành và duy trì các kênh truyền thông số như fanpage, website, YouTube, TikTok hay nhóm Facebook, Zalo cộng đồng để chia sẻ các câu chuyện đẹp, hành động tử tế, clip tri ân thầy cô, và các chiến dịch lan tỏa việc tốt hay những bài học về văn hóa ứng xử trên không gian mạng... Sinh viên Hà Nội, hiện nay là thế hệ Gen Z, đã thể hiện sự sáng tạo và chủ động khi sử dụng chính kỹ năng truyền thông số của mình để kể lại những câu chuyện thật - về lòng biết ơn, tình thầy trò, tình yêu quê hương hay trách nhiệm công dân. Thay vì chỉ là người thụ hưởng, sinh viên trở thành những “đại sứ số” của giá trị đạo đức, sử dụng mạng xã hội như công cụ để truyền cảm hứng và giáo dục cộng đồng.

Thực tiễn này cho thấy, ứng dụng truyền thông số không làm phai nhạt đạo lý, mà ngược lại làm cho nội dung đạo đức vốn khô khan trở nên gần gũi, sinh động và dễ tiếp nhận hơn. Có thể khẳng định rằng, khi truyền thông số được tích hợp vào giáo dục đạo đức, nó không chỉ mở rộng không gian học tập mà còn góp phần hình thành

nhân cách cho thế hệ trẻ thời đại mới.

Ba là, lồng ghép công nghệ thông tin vào hoạt động ngoại khóa và dự án cộng đồng

Các trường đại học ở Hà Nội đã tích cực triển khai nhiều mô hình ngoại khóa kết hợp ứng dụng công nghệ để lan tỏa giá trị đạo đức truyền thống một cách sinh động và gần gũi. Học viện Báo chí và Tuyên truyền với rất nhiều chuyên ngành và các học phần mang tính thực tiễn cao, đặc biệt là với khối nghiệp vụ trong đó sinh viên thiết kế infographic, podcast, phim tài liệu ngắn nhằm tuyên truyền về lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết và đạo lý “uống nước nhớ nguồn”. Các buổi hội thảo, các cuộc thi được tổ chức với sự tham gia đông đảo và tích cực của các bạn sinh viên và đạt nhiều kết quả cao như Hội thảo khoa học: “Sinh viên báo chí – truyền thông sử dụng mạng xã hội bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái thù địch” nhằm phát huy vai trò của sinh viên trong việc chủ động, tích cực tham gia vào công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng⁽¹⁵⁾

Việc lồng ghép công nghệ vào hoạt động ngoại khóa và dự án cộng đồng không chỉ đổi mới hình thức giáo dục đạo đức mà còn tạo điều kiện để sinh viên chuyển hóa giá trị đạo đức thành hành động thực tiễn. Thông qua đó, quá trình rèn luyện đạo đức của sinh viên không còn giới hạn trong lớp học, mà được mở rộng thành một hệ sinh thái học tập – cống hiến – sáng tạo đa chiều.

Bốn là, phát huy vai trò nêu gương và ảnh hưởng tích cực của giảng viên trên không gian số

Sự phát triển của mạng xã hội, nền tảng học tập trực tuyến và các công cụ truyền thông kỹ thuật số đang mở ra một không gian mới, nơi hình ảnh mô phạm của giảng viên được lan tỏa vượt khỏi phạm vi lớp học và truyền cảm hứng cho sinh viên hoàn thiện nhân cách, lối sống và bản lĩnh trên không gian số. Ở các trường đại học tại Hà Nội, hình ảnh giảng viên được lan tỏa không gian mạng để nêu gương, trên các nền tảng mà các thế hệ sinh viên rất ưa chuộng như Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, Zalo, LinkedIn hoặc các hệ thống học tập trực tuyến (LMS, Moodle, Google Classroom). Điển hình, nhiều giảng viên của các trường đại học cũng đã tạo dựng “thương hiệu cá nhân học thuật” thông qua các bài viết chính luận, nghiên cứu khoa học và truyền tải nhiều thông điệp nhân văn, ý nghĩa trên mạng xã hội. Không ít giảng

viên đã tham gia hoặc dẫn dắt các dự án truyền thông giáo dục giá trị đạo đức, lòng yêu nghề, chẳng hạn như talkshow, seminar, vlog hay workshop trực tuyến về phản biện xã hội, tạo ra những điều tích cực cho xã hội; tôn vinh, lan tỏa giá trị đẹp đẽ...⁽¹⁶⁾ Các sản phẩm này lan tỏa nhanh chóng trong cộng đồng sinh viên, tạo nên những “vùng ảnh hưởng tích cực” giữa môi trường mạng vốn dễ bị chi phối bởi thông tin tiêu cực. Nhiều cơ sở giáo dục đại học ở Hà Nội hiện cũng đang thúc đẩy hình ảnh giảng viên tiên phong chuyển đổi số, có trách nhiệm xã hội, khuyến khích đội ngũ nhà giáo tuân thủ đạo đức nghề nghiệp, ứng xử chuẩn mực trên không gian mạng, đồng thời chủ động tham gia định hướng dư luận và phản biện tích cực trước các vấn đề xã hội.

Có thể khẳng định rằng khi người thầy biết kết hợp giữa tri thức, công nghệ và nêu gương bằng nhân cách, họ không chỉ truyền dạy kiến thức mà khơi dậy trong sinh viên niềm tin, ý thức trách nhiệm và khả năng, bản lĩnh trong việc xây dựng hệ giá trị tiến bộ.

Năm là, thúc đẩy tự học, tự rèn luyện và tự giáo dục của sinh viên thông qua nền tảng số

Các trường đại học ở Hà Nội đã triển khai nhiều nền tảng học tập trực tuyến (E-learning, LMS, MOOCs) và thư viện học liệu mở, cho phép sinh viên tiếp cận tri thức mọi lúc, mọi nơi. Sinh viên được khuyến khích sử dụng VN-MOOC, Coursera, edX, Udemy, Funix, LinkedIn Learning hay các cổng học tập nội bộ để bồi dưỡng kỹ năng nghề nghiệp, kỹ năng sống và đặc biệt là các giá trị đạo đức, văn hóa ứng xử số. Thông qua các ứng dụng quản lý mục tiêu (Notion, Trello, Habitica) hoặc các diễn đàn học thuật trực tuyến, sinh viên có thể đặt kế hoạch rèn luyện, theo dõi tiến độ, tự đánh giá hành vi, thậm chí chia sẻ kinh nghiệm học tập và sống tích cực với cộng đồng. Việc sử dụng AI hỗ trợ học tập như Chat GPT, Copilot, Grammarly hay các công cụ phân tích dữ liệu học tập (Learning Analytics) giúp người học tự phát hiện điểm yếu, cải thiện năng lực tự học và tăng cường khả năng tư duy phản biện - những phẩm chất cốt lõi của công dân trí thức thời đại số.

Đáng chú ý, nhiều trường trên địa bàn đã tích hợp các hoạt động “học đi đôi với hành” trên nền tảng số như yêu cầu sinh viên xây dựng portfolio cá nhân điện tử (E-portfolio) để lưu giữ, phản tư và trình bày quá trình phát triển học tập và phát triển của mình,

thực hiện dự án cộng đồng online hay viết blog học thuật về các giá trị đạo đức, tinh thần nhân ái, trách nhiệm xã hội... Cùng với đó, các trung tâm hỗ trợ sinh viên, câu lạc bộ học thuật, doanh nghiệp đối tác và tổ chức xã hội phối hợp với Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên triển khai nhiều chương trình sáng tạo, tọa đàm, cuộc thi nghiên cứu và hoạt động trải nghiệm với các phong trào phong phú và đa dạng cũng khơi dậy tinh thần học tập tự giác, tạo môi trường để sinh viên chia sẻ kiến thức, hỗ trợ nhau rèn luyện nhân cách trong không gian học đường hiện đại.

Nền tảng số đã, đang tạo ra một không gian tự học – tự rèn luyện – tự giáo dục linh hoạt và cá nhân hóa cho sinh viên đại học Hà Nội. Việc học không còn dừng ở giảng đường, mà mở rộng ra toàn bộ không gian mạng, nơi sinh viên chủ động tìm kiếm tri thức, tự quản lý hành vi, và tự định hướng giá trị sống.

5. Kết luận

Giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội trong bối cảnh chuyển đổi số không chỉ là nhiệm vụ giáo dục, mà còn là yêu cầu, nhiệm vụ nhằm xây dựng và phát triển thế hệ mới có tri thức, có đạo đức và có bản lĩnh vững vàng. Thực tiễn tại các trường đại học Hà Nội cho thấy, các giá trị cốt lõi của dân tộc đang được gìn giữ và lan tỏa thông qua những hình thức mới phù hợp với hơi thở của thời đại số hoá. Việc kết hợp công nghệ với giáo dục đạo đức không làm phai nhạt truyền thống, mà giúp các giá trị ấy trở nên sinh động, gần gũi và hiệu quả hơn với thế hệ sinh viên số. Để phát huy kết quả đó, cần tiếp tục đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục đạo đức truyền thống theo hướng toàn diện; xây dựng môi trường học tập nhân văn, sáng tạo; đồng thời khơi dậy năng lực tự học, tự rèn luyện và trách nhiệm xã hội của sinh viên – góp phần hình thành thế hệ công dân số Việt Nam vừa hồng, vừa chuyên tự tin hội nhập môi trường quốc tế./.

Tài liệu tham khảo

- (1) Thông tấn xã Việt Nam (2024), "70 năm Giải phóng Thủ đô: Ngành giáo dục Thủ đô – lá cờ đầu của cả nước." <https://nvsk.vnnet.vn/70-nam-giai-phong-thu-do-nganh-giao-duc-thu-do-la-co-dau-cua-ca-nuoc-1-154013.vna>
- (2) YouTube – Mạch nguồn (2024), <https://www.youtube.com/@machnguồn8049>

- (3) Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội (2024), "Tái hiện ký ức Ngày Độc lập tại sân trường Nhân văn" <https://ussh.vnu.edu.vn/vi/news/sinh-vien/tai-hien-ky-uc-ngay-doc-lap-tai-san-truong-nhan-van-23555.html>
- (4) Trường Đại học Ngoại thương (2024), "Tuổi trẻ Ngoại thương hướng về biên cương, chung sức dựng xây Tổ quốc" <https://ftu.edu.vn/sinh-vi%C3%AAAn/85-%C4%91o%C3%A0n-thanh-ni%C3%AAAn-h%E1%BB%99i-sinh-vi%C3%AAAn-c%C3%A1c-clb-sinh-vi%C3%AAAn/6606-tu-i-tr-ngo-i-thuong-hu-ng-v-bien-cuong-chung-s-c-d-ng-xay-t-qu-c>
- (5) Trường Đại học Bách khoa Hà Nội (2024), "Câu lạc bộ sinh viên" <https://www.hust.edu.vn/vi/sinh-vien/hoat-dong-cua-sinh-vien/cau-lac-bo-sinh-vien-654597.html>
- (6) Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (2025), "Năng hòng Nhân văn lần thứ XIX lan tỏa giá trị nhân văn của VNU-USSH tới cộng đồng" <https://ussh.vnu.edu.vn/vi/news/sinh-vien/nang-hong-nhan-van-lan-thu-xix-lan-toa-gia-tri-nhan-van-cua-vnu-uss-h-toi-cong-dong-23273.html>
- (7) Trường Đại học Ngoại thương (2025), "Lễ ra quân Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè năm 2025", <https://ftu.edu.vn/sinh-vien/85-doan-thanh-nien-hoi-sinh-vien-cac-clb-sinh-vien/6511-l-ra-quan-chi-n-d-ch-thanh-nien-tinh-nguy-n-he-nam-2025>; Đoàn Thanh niên Trường Đại học Ngoại thương (2025). "Tiếp bước đến trường - Xây đắp quê hương: Công trình thanh niên mang dấu sẻ chia của tuổi trẻ Ngoại thương". <https://doantn.cs2.ftu.edu.vn/tiep-buoc-den-truong-xay-dap-que-huong-cong-trinh-thanh-nien-mang-dau-se-chia-cua-tuoi-tre-ngoai>
- (8) Báo Người Lao Động (2021), 350 cán bộ, sinh viên Đại học Y Hà Nội vào Bình Dương hỗ trợ chống dịch Covid-19. <https://nld.com.vn/suc-khoe/350-can-bo-sinh-vien-dai-hoc-y-ha-noi-vao-binh-duong-ho-tro-chong-dich-covid-19-20210705224338056.htm>
- (9) Đại học Bách khoa Hà Nội (2025), "Mạng lưới Câu lạc bộ Sinh viên Nghiên cứu Khoa học". <https://srn.hust.edu.vn/network>
- (10) Đại học Bách khoa Hà Nội (2024), "Hơn 1.300 sinh viên Bách khoa Hà Nội đua tài nghiên cứu, sáng tạo." Tin tức - Sự kiện, 25/05/2024. <https://hust.edu.vn/vi/news/tin-tuc-su-kien/hon-1-300-sinh-vien-bach-khoa-ha-noi-dua-tai-nghien-cuu-sang-tao-655127.html>
- (11) Trường Đại học Ngoại thương (2024), "Thành tích ấn tượng của Trường Đại học Ngoại thương tại chung kết cuộc thi Social Business Creation 2024" <https://ftu.edu.vn/sinh-vi%C3%AAAn/113-kh%E1%BB%9Fi-nghi%E1%BB%87p,-%C4%91E1%BB%95i-m%E1%BB%9Bi,-s%C3%A1ng-t%E1%BA%A1o/6048-thanh-tich-n-tu-ng-c-a-tru-ng-dh-ngo-i-thuong-t-i-chung-k-t-cu-c-thi-sang-t-o-kinh-doanh-xa-h-i-toan-c-u-social-business-creation-2024>
- (12) Báo Thanh Niên Việt (2024), "Phút Cuối 2023 - Lời tri ân ý nghĩa dành tặng sinh viên năm cuối Trường Báo." <https://thanhnienviet.vn/phut-cuoi-2023-loi-tri-an-y-nghia-danh-tang-sinh-vien-nam-cuoi-truong-bao-209240718174082753.htm>
- (13) Báo Tuổi trẻ Thủ đô (2024), "Tri ân thầy cô theo cách của giới trẻ." <https://tuoitre.thudo.vn/tri-an-thay-co-theo-cach-cua-gioi-tre-149535.html>
- (14) Trường Đại học Bách khoa Hà Nội (2024), "Trại hè Truyền thống Bách khoa - Tri ân lịch sử để khơi dậy khát vọng của tuổi trẻ nhiệt huyết" <https://hust.edu.vn/vi/news/hoat-dong-chung/tra-i-he-truyen-thong-bach-khoa-tri-an-lich-su-de-khoi-day-khat-vong-cua-tuoi-tre-nhiet-huyet-654848.html>

(15) Học viện Báo chí và Tuyên truyền (2024), "Hội thảo khoa học sinh viên Báo chí – Truyền thông: Sử dụng mạng xã hội bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch" <https://ajc.edu.vn/hoi-thao-khoa-hoc-sinh-vien-bao-chi--truyen-thong-su-dung-mang-xa-hoi-bao-ve-nen-tang-tu-tuong-cua-dang-dau-tranh-phan-bac-cac-quan-diem-sai-trai-thu-dich-14144.htm>

(16) Tuổi trẻ Thủ đô (2024), "Những người dành trọn thanh xuân truyền lửa nghề báo" <https://tuoitrethudo.vn/nhung-nguoi-danh-tron-thanh-xuan-truyen-lua-nghe-bao-252884.html>